

УДК 347.122: 364.4: 004.7 (477)

Кривенко Юлія Василівна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІТ ВІДНОСИНИ ТА ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Сучасна тенденція становлення суспільних відносин визначає, що однією з форм соціальної активності, де людина може реалізувати себе як особистість, є волонтерська діяльність. Вона здійснюється в різних сферах суспільного життя і може мати різні мотиви. [1, с. 214]. Сьогодні в Україні відбувається все більше заходів, у тому числі загальнодержавного значення, успішна реалізація яких значною мірою залежить від залучення необхідної кількості та належної підготовки волонтерів. Волонтер – це доброволець, який займається суспільно корисною справою безоплатно, нічого не вимагаючи натомість. Сфери діяльності досить різноманітні, до них ми можемо віднести і волонтерство в ІТ-сфері. Слід зазначити, що одразу декілька факторів, пов'язаних з поширенням інформаційних технологій, чинять свій вплив на суспільну свідомість. Розширення доступу все більшого числа людей до інформаційних масивів загальносуспільного масштабу, особливо із впровадженням електронних технологій, прискорив процеси структуризації суспільства, розвиток і збільшення, урізноманітнення соціальних структур, заснованих на об'єднанні відповідних соціальних спільностей.

Поширення інтернет-ресурсів з об'єктивною інформацією щодо реалізації різних функцій держави, різноманітних реєстрів юридичної інформації, моніторингових досліджень ефективності роботи державного апарату органів місцевого самоврядування безперечно веде до формування громадської свідомості суспільства принципово нового типу. Залученість широких мас до державних процесів через механізми прямої демократії (електронні петиції, опитування на офіційних сайтах органів держави, електронні звернення), широкий доступ до цифр, що відображають роботу окремих відомств, значний суспільний резонанс дійсних та можливих законодавчих ініціатив – все це визначає сучасне громадянське суспільство. [2, С.18]

Стан дослідження теми. Аналіз наукових досліджень з вказаної проблеми відсутній. Загальні питання волонтерської діяльності досліджувалося соціологами та політологами М.І. Борисенко [3, с. 102], Д.М. Горелов, О.А. Корнієвський [4, с. 36] та ряд ін.. Останнім часом з'явився ряд досліджень присвячених правовому регулюванню волонтерської діяльності. [5, с. 133-137]. Поява ряду нормативно-правових актів, а саме ЦК та ПК України, Законів України «Про гуманітарну допомогу», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про громадські об'єднання», «Про волонтерську діяльність» на жаль докорінно не вплинули на ситуацію, а лише визначили ряд законодавчих прогалин в правовому регулюванні волонтерської діяльності, які потребували та потребують вирішення.

Метою цієї статті є аналіз впливу ІТ відносин на волонтерську діяльність.

Виходячи з мети дослідження та ступеня його актуальності слід визначити наступні завдання, а саме: проаналізувати волонтерську діяльність в ІТ-сфері, визначивши її специфіку.

Виклад основного матеріалу. Волонтерська діяльність є, по суті, частиною кожної цивілізації та будь-якого суспільства. У загальному розумінні – це той внесок, який робиться фізичними особами на засадах неприбуткової діяльності, без заробітної платні, без просування по службі, для добробуту і процвітання суспільства. Сьогодні феномен волонтерства трактують як форму громадянської участі в суспільно-корисних справах, спосіб колективної взаємодії й ефективний механізм вирішення актуальних проблем. Зміни основних тенденцій розвитку громадянського суспільства, пов'язані зі зростанням його ролі в різноманітних сферах – від просування реформ на державному і місцевому рівнях, європейської інтеграції та розвитку електронного урядування до надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого

Волонтерська діяльність в Україні здійснюється за такими напрямками:

- надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних осіб, які потребують соціальної реабілітації;

- здійснення догляду за хворими, інвалідами, самотніми, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги;

- надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру, дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного або воєнного стану, проведення антитерористичної операції, в результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам злочинів, біженцям, внутрішньо переміщеним особам;

- надання допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів;

- проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання;

- сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів;

- надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру;

- надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного або воєнного стану, проведення антитерористичної операції;

- надання волонтерської допомоги за іншими напрямками, що не були заборонені законодавством.

Проаналізувавши напрямки здійснення волонтерської діяльності, слід зазначити, що ІТ-волонтери здійснюють діяльність в усіх напрямках, передбачених законодавством.

З початком активних дій в зоні АТО співробітниками однієї з українських компаній-розробників ігор Win Interactive у вільний час було створено та запущено безкоштовний додаток для мобільних пристроїв «Домедична допомога». У додатку описані основні способи надання першої домедичної допомоги пораненим на полі бою. А запорізькі і харківські розробники вирішили всі кошти, отримані від продажу ігор, направляти на допомогу армії. Завдяки ІТ-волонтерам був створений сайт «Герої

АТО» на якому зібрана інформація про поранених солдатів, які потребують допомоги, а на сайті «Схід-SOS» активісти допомагають біженцям з пошуком житла та роботи.

Була створена торгова платформа «Мурахи», на якій можна продавати і купувати б/в-речі, а весь прибуток від правочину перераховується на допомогу армії, пораненим і біженцям із зони АТО. Отримані кошти волонтери щомісяця розподіляють між благодійними організаціями-партнерами в залежності від їх потреб.

ІТ-волонтери активно протидіють російським ЗМІ, які масово тиражують правдоподібні фейки, підкріплюючи вигаданими фактами. Відсіяти правдиву інформацію від брехливої в мережі не так просто. Завдяки волонтерам в українському Інтернеті запрацювало відразу два проекти, які оголосили метою перевіряти новини і факти зі ЗМІ та соціальних мереж. Сайт – stopfake.org, автори якого займаються «боротьбою з неправдивою інформацією про події в Україні». Наприклад, їм вдалося викрити репортаж російського «Першого каналу» про те, що тисячі українців нібито масово переїжджають в Росію. Як виявилось, для ілюстрації використовувалося відео з пропускного пункту в с. Шегині, яке знаходиться в Львівській області на кордоні з Польщею. В свою чергу, юристи-волонтери створили сайт «військради», на якому безкоштовно надають юридичні консультації учасникам АТО і їх сім'ям, а ще одна група «правових» ентузіастів випустила додаток-довідник для «правильного» спілкування з поліцією.

Досить популярними останнім часом є різноманітні онлайн-послуги. Дніпропетровська область першою в Україні перевела 80% найбільш актуальних адміністративних послуг в електронний формат, на сьогодні цей показник складає 100%. Жодної бюджетної копійки не витрачено. Все це завдяки тісній співпраці облдержадміністрації та ІТ-волонтерів.

Команда українських ІТ-волонтерів виграла грант США на створення єдиного порталу електронного уряду «Е-прогрес», який створений з метою налагодження обміну досвідом електронного самоврядування між міською владою і суспільством, та повинен стати ефективним засобом в боротьбі з корупцією і в цілому позитивно вплинути на українську економіку.

Розробкою проекту займаються виключно волонтери. Незважаючи на те, що в якості винагороди пропонується тільки «суспільне визнання», близько 70 ІТ-фахівців і 50 проектних менеджерів активно беруть участь в розробці даного проекту.

ІТ-Миколай – один із масштабних волонтерських ІТ-проектів. Вже четвертий рік поспіль на свято Миколая львівська ІТ-спільнота та благодійний

фонд «Крила Надії» організують збір грошей на медичне устаткування, яке рятує життя онкохворих дітей. А, наприклад, українські ІТ-компанії ЕРАМ та Сіклум співпрацюють із Міжнародним благодійним фондом «Таблеточки», який допомагає дітям з онкологічними захворюваннями в Україні.

Висновок. Слід зазначити, що прояв громадської активності вплинув на поширення волон-

терства у всіх сферах. Громадяни проявили себе активними лідерами, які хочуть брати на себе відповідальність за майбутнє країни, і інформаційні технології зараз як ніколи, мають допомагати їм. Використання ІТ є найважливішою основою суспільного розвитку на межі змін в ІТ, змін у мотивації людської діяльності і формуванні інформаційного суспільства ХХІ століття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Шарьпин А. В. Волонтерское движение студентов: истоки и современность // Современные исследования социальных проблем. – 2010. – № 4(04). – С. 214-220.
2. ІТ-право та інформаційна безпека : монограф. / За ред. О.І. Харитонової, Є.О. Харитонова. – Одеса : Фенікс, 2017. – 472 с.
3. Борисенко М.І Волонтерство, як одна з форм благодійництва. «Молодий вчений». – № 6 (21). – Частина 3. – 2015. – С102-104.
4. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: аналіт. доп. – К.: НІСД, 2015. – 36 с.
5. Сидоренко К.О. Перспективи розвитку регулювання волонтерської діяльності в Україні // Суспільство і право. – №4. – 2012.
6. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Указ, Стратегія від 26.02.2016 № 68/2016. // Електронний ресурс: Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>
7. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
8. Про волонтерську діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – N 42. – Ст. 435.
9. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 25. – Ст. 252.

Кривенко Юлія Василівна

ІТ ВІДНОСИНИ ТА ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ

В статті визначені питання впливу ІТ відносин на поширення та розвиток волонтерського руху в Україні. Розвиток ІТ відносин дозволяє створювати нові технологічні рішення та інструменти, які спрощують наше життя: як у виконанні простих завдань будь-то сплата онлайн-послуг, чи збору коштів, так і у проведенні надзвичайно складних дій.

Ключові слова: волонтерський рух, волонтерська діяльність, волонтер, волонтерська допомога, волонтерські послуги, ІТ – відносини.

Кривенко Юлія Васильевна

ІТ ОТНОШЕНИЯ И ВОЛОНТЕРСКОЕ ДВИЖЕНИЕ В УКРАИНЕ

В статье определены вопросы влияния ИТ-отношений на становление и распространение волонтерского движения в Украине. Развитие ИТ-отношений позволяет создавать новые технологические решения и инструменты, которые упрощают нашу жизнь: как в выполнении простых задач будь то уплата онлайн-услуг, или сбора средств, так и в проведении сложнейших действий.

Ключевые слова: волонтерское движение, волонтерская деятельность, волонтер, волонтерская помощь, волонтерские услуги, ИТ -отношения.

Kryvenko Yulia Vasylivna

IT RELATIONS AND VOLUNTEER MOVEMENT IN UKRAINE

The article defines the issues of IT relations influence on the spread and development of the volunteer movement in Ukraine. The development of IT relationships allows us to create new technological solutions and tools that simplify our lives as in the performance of simple tasks: such as paying for online services, collecting funds, or carrying out extremely complex actions.

Key words: volunteer movement, volunteer activity, volunteer, volunteer help, volunteer services, IT relations.